CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

HAF 2018

TGAU
CYMRAEG IAITH - UNED 3
3000N30-1

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2018. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

© WJEC CBAC Cyf.

CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

CYMRAEG IAITH - UNED 3

HAF 2018

Adran A (Darllen): 30 marc

Darn Darllen 1

Cofio Can Mlynedd Ers Y Rhyfel Byd Cyntaf

A1. Pryd dechreuodd y Rhyfel Byd Cyntaf? [1]

1914

✓ = 1 marc
(Casglu gwybodaeth)

A2. Pam gwnaeth yr artistiaid Paul Cummins a Tom Piper greu 888, 246 o flodau pabi coch seramig? [1]

Un pabi i gynrychioli pob milwr **Prydeinig** / o Brydain a laddwyd yn y rhyfel.

✓ = 1 marc
(Casglu gwybodaeth)

A3. Rhowch **ddwy** enghraifft o'r tactegau a ddefnyddiwyd i berswadio dynion i ymuno â'r fyddin. [2]

- **Posteri** propaganda
- Cyfarfodydd recriwtio
- Pwysau **crefyddol**
- Pwysau **cymdeithasol**

✓ = 1 marc
(Dehongli a chasglu gwybodaeth)

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 2

Recriwtio a gofynion bod yn filwr

A4. Ar ddechrau'r Rhyfel Byd Cyntaf roedd dynion yn rhuthro i ymrestru. Mae pump o'r sylwadau isod yn gywir. Rhowch ✓ yn y blychau gyferbyn â'r **pedwar** sylw cywir arall. [4]

Doedd dynion ddim am golli'r cyfle i gael hwyl, antur a theithio'r byd.	✓
Dyma siawns i brofi dewder ac ymladd dros eich gwlad.	✓
Rhan o ddyletswydd crefyddol oedd amddiffyn gwledydd bach.	✓
Tybiai'r mwyafrif mai rhyfel byr fyddai, ac y byddai'r cyfan ar ben erbyn y Pasg.	
Roedd yn rhaid bod o dan 5 troedfedd 3 modfedd i gael eich derbyn.	
Byddai'n rhaid pasio prawf deallusrwydd cyn cael bod yn filwr.	
Yr oedran priodol i ymuno oedd 18 oed.	✓
Byddai unrhyw ddyn oedd wedi colli mwy na 10 dant yn cael ei wrthod.	✓

(Dehongli a chasglu gwybodaeth)

Darn Darllen 3

Hanes Hedd Wyn

A5. Beth oedd enw iawn y bardd Hedd Wyn ? [1]

Ellis Humphrey Evans

✓ = 1 marc

(Casglu gwybodaeth)

A6. Sut cafodd cadair Eisteddfod Genedlaethol Penbedw yr enw 'Y Gadair Ddu'? Rhowch ✓ yn y blwch cywir. [1]

- Cafodd gorchudd du ei osod ar y gadair. ☑

1 marc am roi ✓ yn y blwch cywir:

(Casglu a dehongli gwybodaeth)

© WJEC CBAC Cyf.

A7. Pam nad oedd pob glöwr, meddyg, gweithiwr ffatri nac amaethwr yn gorfod cofrestru i fynd i ymladd? Rhowch ✓ gyferbyn â'r ateb cywir. [1]

Roedd eu gwaith yn bwysig i ennill y rhyfel.	✓

(Dehongli gwybodaeth)

Darn Darllen 4

Taith gan Gwmni Teithio Seren Arian i Goffáu Can Mlynedd ers Marwolaeth Hedd Wyn yn 1917

A8. Beth yw pwrpas y darn hwn gan Gwmni Seren Arian? [1]

Perswadio pobl i fynd ar daith i gofio am Hedd Wyn. ☑

(Dehongli)

A9. Sut mae'r awdur yn ceisio denu pobl i ymuno â'r daith? Cofiwch ddefnyddio tystiolaeth o'r darn darllen i gefnogi eich sylwadau. [8]

© WJEC CBAC Cyf.

Gellir sôn am bwyntiau fel:

berfau gorchmynnol i berswadio	ymunwch archebwch
ansoddeiriau i wneud y cyfan yn fwy apelgar	e.e. gwyliau tywys arbennig bws cyfforddus gwlad brydferth gwesty moethus pryd nos blasus eglwys hardd taith deimladwy cofeb drawiadol
berfenwau cadarnhaol i gyfleu mwyniant	e.e. ymlacio gwledda difyrru mwynhau rhannu
rhestru Rhestrir yr holl leoliadau difyr/perthnasol i hanes Hedd Wyn i ddangos mor gynhwysfawr yw'r daith.	e.e. Mynwent Tyne Cot, Amgueddfa Passchendaele, Cyngerdd Coffa Langemark rhestru trefn y daith
defnyddio berfau person 1af lluosog rhagenwau ein ac eich ffurfiau 1af lluosog yr arddodiaid cyfeirio'n uniongyrchol at y darllenydd Mae hyn yn gwneud y darn yn fwy personol, yn 'cynnwys' y darllenwyr a gwneud iddynt deimlo eu bod yn rhan o'r trefniadau.	e.e. byddwn ein gwesty rhoi amser i chi gan fod gennym docynnau cyfarch y darllenydd
enwi artistiaid pwysleisio'r adloniant	e.e. Rhys Meirion Côr Meibion Prysor Côr Rygbi Gogledd Cymru
diwyg a'r defnydd o liw / isdeitlau	
rhannu'r wybodaeth i ddiwrnodau	
logo'r cwmni	
dyddiadau	
teimlad o falchder / emosiwn	Archebwch... i osgoi cael eich siomi Balchder cenedlaethol

© WJEC CBAC Cyf.

Gellir cyfeirio at bwyntiau eraill perthnasol.

0 marc
os na cheir ymdrech i ateb y cwestiwn

1-2 marc
peth ymdrech i drafod arddull/technegau'r testun yn fras

3-4 marc
ymdrech eithaf da i drafod arddull/technegau a ddefnyddir yn y testun gan gynnwys ambell enghraifft/dyfyniad a dechrau dadansoddi

5-6 marc
trafod arddull/technegau yn dda iawn gan gynnwys rhai enghreifftiau/dyfyniadau a dadansoddi'n dda

7-8 marc
trafod arddull/technegau yn ddeallus gan gynnig dyfyniadau/cyfeiriadau yn gyson a dadansoddi'n hyderus

✓ - nodwedd/techneg
t – tystiolaeth
d – dadansoddi

Darn Darllen 5

Aelod Seneddol yn galw am newid isafswm oedran recriwtio i'r lluoedd arfog

A10. Pam mae AS Plaid Cymru, Liz Saville-Roberts wedi gofyn i'r Llywodraeth drafod oedran ymuno â'r lluoedd arfog? [1]

Unrhyw un o'r canlynol:

- gan ei bod yn poeni am iechyd/lles pobl ifanc
- codi'r oedran recriwtio i'r lluoedd arfog/fyddin o 16 i 18 oed
- adolygu isafswm oedran ymuno â'r fyddin

✓ = 1 marc

(Dehongli a dadansoddi gwybodaeth)

A11. Pa air sy'n dangos bod nifer o bobl a mudiadau yn gweld bai ar y Llywodraeth? [1]

Condemnio

(Dehongli ac adnabod geiriau)

© WJEC CBAC Cyf.

Darnau Darllen 5 a 6

Aelod Seneddol yn galw am newid isafswm oedran recriwtio i'r lluoedd arfog
"Ymunwch Â'r Fyddin a Gweld y Byd" – Ond Beth Arall?

A12. Mae'r AS Liz Saville-Roberts yn narn darllen 5 a'r Esgob John Davies yn narn darllen 6 yn galw am godi'r oedran cyfreithiol i ymuno â'r lluoedd arfog o 16 i 18.

Cyfunwch y wybodaeth o'r ddau ddarn i ddangos:

- pryderon am yr oedran recriwtio
- rhesymau dros godi'r oedran recriwtio. [8]

(Cyfuno gwybodaeth o ddau destun drwy ddadansoddi, dehongli ac egluro)

Gellir sôn am syniadau fel:

Darn Darllen 5	Darn Darllen 6
Pryderon 1. Perygl dioddef straen wedi trawma 2. Mwy o siawns i gamddefnyddio alcohol 3. Cynyddu siawns cyflawni hunanladdiad 4. Elusen *Medact* yn dangos bod recriwtiaid ifainc yn fwy tebygol o ddioddef problemau meddwl 5. Mwy tebygol o ddioddef cyflyrau trawma 6. Mwy agored i dactegau marchnata milwrol 7. Poeni am les pobl ifanc **Rhesymau** 8. Nid yw pobl ifanc yn oedolion nes cyrraedd 18 oed. 9. Anghyfreithlon i brynu tân gwyllt 10. Anghyfreithlon i brynu cyllyll 11. Dim hawl rhoi bet 12. Dim hawl prynu alcohol 13. Yn erbyn y gyfraith i gael tatŵ 14. Rhaid bod yn 18 i chwarae gemau cyfrifiadur treisgar 15. Pobl ifanc ddim yn rhoi cydsyniad llawn i ymuno â'r lluoedd arfog 16. Arbenigwyr iechyd plant yn beirniadu Llywodraeth Prydain 17. Cyrff Rhyngwladol yn gweld bai ar Brydain 18. DU yw unig aelod Cyngor Diogelwch y Cenhedloedd Unedig, NATO a'r Undeb Ewropeaidd sy'n recriwtio plant 19. Gwledydd fel Zimbabwe, Iran a Gogledd Corea ddim yn gadael i blant ymrestru	**Pryderon** 1. Yn seicolegol dydyn nhw ddim yn ddigon cryf i wynebu'r caledwch. 2. Cwestiynu ydyn nhw'n ddigon cryf i wynebu'r risgiau 3. Straen wedi trawma yn salwch difrifol 4. Ddim yn ddigon aeddfed i ymdopi **Rhesymau** 5. Er bod y lluoedd arfog yn cynnig pob math o brofiadau (gweld y byd), y prif bwrpas yw gweithredu'n filwrol. 6. Nid yw realiti ymuno â'r fyddin yn gwbl amlwg i bawb. 7. 18 oed oedd yr oed isaf hyd yn oed yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf. 8. Chaiff pobl 16 oed ddim pleidleisio. 9. Does ganddynt ddim hawl i yrru. 10. Ni chânt briodi heb ganiatâd. 11. Anghyfreithlon prynu alcohol 12. Dim hawl prynu tybaco 13. Yn gyfreithiol maent dan oed.

© WJEC CBAC Cyf.

Gellir cyfeirio at bwyntiau eraill perthnasol.

0 marc
os na cheir ymdrech i ateb y cwestiwn

1marc
peth ymdrech i gyfuno gwybodaeth o’r ddau destun drwy restru’r pryderon/rhesymau yn fras 1-3 pryder/rheswm

2 farc
peth ymdrech i gyfuno gwybodaeth o’r ddau destun drwy restru’r pryderon/rhesymau yn fras 4-6 pryder/rheswm

3 marc
ymdrech eithaf da i gyfuno gwybodaeth o’r ddau destun wrth restru’r pryderon/rhesymau. 7-9 pryder/rheswm

4 marc
ymdrech eithaf da i gyfuno gwybodaeth o’r ddau destun wrth restru’r pryderon/rhesymau. 10+ pryder/rheswm

5 marc
cyfuno gwybodaeth o’r ddau destun yn dda iawn gyda rhai sylwadau perthnasol wrth gyflwyno’r pryderon/rhesymau

6 marc
cyfuno gwybodaeth o’r ddau destun yn dda iawn gyda sylwadau perthnasol wrth gyflwyno’r pryderon/rhesymau

7-8 marc
cyfuno gwybodaeth o’r ddau destun yn aeddfed gan ddehongli wrth drafod y pryderon/rhesymau

p – pryder
rh – rheswm
d - dehongli

Trafod un darn yn unig – tynnu 1 marc.

© WJEC CBAC Cyf.

Cwestiwn B1 a B2 (20 marc)

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	***YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)***
Band 5	**9-10 marc** • Ysgrifennu aeddfed a threiddgar • Ysgrifennu effeithiol sy'n cynnal diddordeb y darllenydd trwy gydol y darn • Addasu'r cywair priodol yn hyderus i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau yn argyhoeddiadol gyda manylder, gwreiddioldeb a dychymyg • Adeiladwaith sicr a chydlynol; strwythur soffistigedig i'r ysgrifennu	**9-10 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa heriol ac addas yn hyderus i greu effaith neu i gyfleu ystyr benodol gywir • Gafael sicr iawn ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau addas ac effeithiol • Defnydd eang o gystrawennau cywir • Defnydd hyderus a chywir o ystod o atalnodi • Sillafu yn gywir bron yn ddieithriad • Gafael sicr iawn ar dreigladau • Gafael sicr iawn ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 4	**7-8 marc** • Ysgrifennu sy'n dangos yn glir y gallu i ddewis a dethol syniadau perthnasol a phriodol • Ysgrifennu sy'n dangos dealltwriaeth sicr sut i ddal diddordeb y darllenydd • Addasu'r cywair yn briodol a chyson i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau gyda manylder sy'n argyhoeddi a cheir peth gwreiddioldeb a dychymyg • Ysgrifennu wedi ei strwythuro'n bwrpasol a'i drefnu'n eglur i roi dilyniant rhwydd a llyfn	**7-8 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa yn gywir • Gafael sicr ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau i greu effeithiau arbennig • Defnyddio ystod dda o gystrawennau'n gywir • Defnydd cywir o ystod o atalnodi • Sillafu sicr • Gafael sicr ar dreigladau • Gafael sicr ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid

© WJEC CBAC Cyf.

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	*YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)*
Band 3	**5-6 marc** • Ysgrifennu cydlynol a diddorol ar y cyfan • Ymwybyddiaeth glir sut i ddal diddordeb y darllenydd • Cywair yn briodol ac yn addas ar y cyfan i'r pwrpas/cynulleidfa • Syniadau sy'n dangos datblygiad a cheir rhai cyffyrddiadau diddorol yn yr ysgrifennu • Gwaith trefnus sy'n rhoi dilyniant a strwythur	**5-6 marc** • Defnyddio ystod dda o eirfa yn eithaf cywir • Gafael gyson ar ramadeg ar y cyfan • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau • Defnyddio ystod o gystrawennau'n gywir ar y cyfan • Defnydd cywir ar y cyfan o ystod o atalnodi • Sillafu mwyafrif y geiriau'n gywir • Mwyafrif y treigladau yn gywir • Mwyafrif y berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn gywir
Band 2	**3-4 marc** • Peth ysgrifennu cydlynol • Peth ymwybyddiaeth o sut i greu effaith i ddal diddordeb y darllenydd • Ymdrech glir i addasu cywair i bwrpas/darllenydd • Datblygu rhai syniadau gydag ambell gyffyrddiad diddorol • Peth trefn ar y gwaith a pheth dilyniant i syniadau	**3-4 marc** • Defnyddio peth ystod o eirfa • Gafael anghyson ar ramadeg • Amrywio brawddegau rywfaint • Peth gafael ar gystrawen • Peth gafael ar ystod o atalnodi • Sillafu yn eithaf cywir • Treigladau yn eithaf cywir • Berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn eithaf cywir
Band 1	**1-2 marc** • Ysgrifennu cydlynol elfennol • Ymwybyddiaeth gyfyngedig o'r darllenydd • Peth ymdrech i addasu cywair i bwrpas/cynulleidfa • Peth cynnwys perthnasol er yn anghyson • Trefn elfennol a dilyniant syml i syniadau	**1-2 marc** • Ystod gyfyngedig o eirfa • Gafael gyfyngedig ar ramadeg • Defnyddio ystod gyfyngedig o frawddegau • Gafael gyfyngedig ar gystrawen • Peth ymdrech i atalnodi • Sillafu rhai geiriau yn gywir • Gafael gyfyngedig ar dreigladau • Gafael gyfyngedig ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
	Dim sy'n haeddu ei wobrwyo	

Rhy fyr – cosbi o fewn y disgrifiadau

© WJEC CBAC Cyf.